# VERGİ HUKUKU 1

BU NOTUN HAZIRLANMASINDA EMEĞİ GEÇEN

EMİN TAVUKÇU
ZİLAN İLHAN
GİZEM ŞAHİN
ZEYNEP KOMİ
BİLGENUR MUSLU
BERK TUNÇKALE
BİLGE ÇARPICI
BEDRAN ALİ ERTUĞRUL
MAHİR MERSİN
GİZEMNUR METE
ÖZNUR TOPÇUOĞLU
AYÇA TÖRİN ERKİŞ

TEŞEKKÜR EDERİZ.

# VERGİ HUKUKU 1

**Vergi:** Devletin en büyük geliri vergilerdir. Vergi kamu hizmetlerini karşılamak amacıyla kişilerden ve kuruluşlardan kanun yolu ile toplanan paralardır.

## Vergi Gelirlerinin Dağılımı

Gelir %13.6 Kurumlar Vergisi %26.7 Dahilde Alınan KDV % 8.9 ÖTV %23.5 Bsmv %2.4 İthalde Alınan KDV %13.3 Damga Vergisi %1.8 Harçlar %2.9 Diğer %4. 7

## Vergi Hukuku İle İlişkili Bilim Dalları

Vergi hukuku birçok bilim dalı ile ilişki içerisindedir

**Kamu Maliyesi:** Kamu maliyesindeki araçlar mali araçlar gelir gider ve bütçedir. Vergide devletin en büyük gelir kaynağıdır bu sebeple kamu maliyesi ve vergi hukuku arasında çok yakın bir ilişki vardır.

**İktisat Bilimi:** Kaynakların kullanımı üretim tüketimi hangi gelirlerin hangi giderler için kullanılacağı gibi konulara ışık tutar.

**İşletme Bilimi:** Vergi hukukunun işletmelerde bir vergi planlaması aracı olarak kullanılıyor olması aralarında ilişki kurulmasını sağlamıştır.

**Nüfus Bilimi, Sosyoloji, Psikoloji Siyaset Bilimi**

## Vergi Hukukunun diğer Hukuk Dalları İle İlişkisi

### Kamu Hukuku Dalları İle İlişkisi

Vergi hukuku kamu hukuku içinde yer almaktadır. Vergi hukukunda taraflar eşit durumda değildir. kamu hukuku kişilerin devlete olan ilişkilerini düzenler.

**Anayasa Hukuku:** Vergiler kişilerin temel hak ve özgürlüklerine getirilen bir sınırlamadır. Anayasamızda birçok maddede vergi düzenlemiş, vergilendirme ilkelerini, yetkilerini belirlemiştir.

**Devletler Genel Hukuku**: Farklı devletlerin vergilendirme yetkisi bazı durumlarda birbiriyle çakışabilir. Bunun önlenmesi için çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmaları yapılabilmektedir

**İdare Hukuku:** İdare, işlemleri ve eylemleriyle somutlaşır var olur. Vergi dairesi idari işlem tesis ederek vergilendirmeyi gerçekleştirir.

**Ceza Hukuku:** Vergi kabahatlerinin cezalandırılması vergi Usul kanununda, vergi suçlarının cezalandırılması cmk düzenlenmiştir.

### Özel Hukuk İle İlişkisi

Vergi hukuku özel hukuk tüm dallarıyla da yakın ilişki içerisindedir. Çünkü vergiyi doğuran olay hep özel hukukta cereyan ediyor.

## Vergi Hukukunun Kaynakları

### Aslı Kaynaklar- Bağlayıcı Kaynaklar

**Anayasa:** Anayasamızın 73. maddesinde vergi ödevi düzenlenmekle birlikte başka birçok maddede vergi hukukuna kaynak olmaktadır.

**Uluslararası Sözleşmeler**: Anayasanın 90. maddesine göre usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası antlaşma hükümleri esas alınır vergi de temel hak ve özgürlüklere ilişkin olduğuna göre bir uyuşmazlık çıkması durumunda milletlerarası antlaşma hükümleri uygulanmalıdır.

**Kanunlar:** Vergi hukuku alanı kanunların düzenlendiği bir alandır. Vergi hukukunun en çok başvurulan aslı kaynağıdır. Vergiler kanunla konulur, değiştirilir ve kaldırılır. Vergi hukukuna ilişkin hükümler genel ve özel kanunlar olarak ayrılabilmektedir. Genel kanunlar tüm veriler için geçerli ortak hükümleri içermektedir vergi Usul kanunu genel nitelikte bir kanundur.

**Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri:** Olağan dönemlerde kanunla belirtilen alt ve üst sınırlar arasında indirim, istisna, muafiyet oranlarına ilişkin değişiklik yapma yetkisi dışında CBK ile vergi hukuku alanında bir düzenleme yapılamaz. Olağanüstü dönemde temel haklar kişi hakları ve ödevleri siyasi haklar ve ödevler hakkında sınırlamalara tabi olmaksızın cebe çıkarılabilir. (Anayasa m. 73/ f43 m. 104/ f.17 m. 119/f.6)

**Yönetmelik:** Cumhurbaşkanı, bakanlıklar ve kamu tüzel kişileri kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla yönetmelikler çıkarabilirler.

**İçtihadı Birleştirme Kararları:** Hukuk birliğinin sağlanması için farklı daireler arası çıkan farklı kararları ortadan kaldırmak için çıkarılan kararlardır içtihadı birleştirme kararları Danıştay içtihadı birleştirme kararları veya Yargıtay içtihadı birleştirme kararları olmak üzere iki farklı alanda çıkarılabilir.

### Tali Kaynaklar- Yardımcı Kaynaklar

**Yargı Kararları**: Taraflar arasındaki uyuşmazlıkları çözen tarafları bağlayan ama hukukun diğer alanlarını bağlamayan kararlardır.

**Doktrin (Öğreti):** Bilimsel görüş.

**Örf Adet:** Vergi hukukunda çok fazla kullanılmaz.

**İdarenin Adsız Düzenleyici İşlemleri:** Anayasada adı geçmeyen işlemler adsız düzenleyici işlemlerdir. Tebliğ, genelge, sirküler, özelgeler adsız genel düzenleyici işlemlerdir.

**Tebliğ (Bildiri):** Üstün astına verdiği emirleri hükme bağlayan metinler.

**Genelge:** Yasa, tüzük, yönetmelik ve benzeri uygulamasında yol göstermek amaçlı gönderilen yazılar.

**Özelgeler (Mukteza)**: Mükellefin vergi uygulaması bakımından kendilerince açık olmayan ve tereddüt ettikleri konular hakkında yazılı olarak açıklama talebinde bulunmaları üzerine verilen yazılı görüş.

**Sirküler:** Aynı durumda olan tüm mükellefler bakımından uygulamaya yön vermek ve açıklık getirmek üzere yayımlanan yazı.

**Vergi Hukukunda Yorum**

Yorum Bir anlamlandırma faaliyetidir. Bu anlam hukuk kuralının özü ve sözü araştırılarak ortaya çıkarılır.

**Yorum Türleri/ Çeşitleri**

Yorum yapan kişilere ya da organlara göre türlere ayrılır. Organik (hukuki) sınıflandırma yapılarak yorum türleri belirlenmiştir. Organik sınıflandırma organa bakılarak yapılan sınıflandırmadır.

**1. Yasama Yorumu:** TBMM yasa koyucu tarafından anlamlandırma faaliyetine yasama yorumu denir 1924 anayasasından bu yana ülkemizde yapılmamaktadır.

**2. İdari Yorum:** Vergi idaresinin vergi yasalarını anlayış ve uygulanış biçimi ile ilgilidir. Yorum genel düzenleyici işlemlerle yapılmışsa soyut bireysel subjektif işlemlerle yapılmışsa somut nitelik taşır.

**3.Yargısal Yorum** : Yargı organlarının önüne gelen uyuşmazlıkların çözümü için yaptığı yorumdur.

**4.Bilimsel Yorum :** Hukuk alanında akademik çalışmalar yapan bilim insanları tarafından yapılan yorumdur.

**Not:** İdari, Yargısal ve Bilimsel yorum ülkemizde yapılmaktadır. Yasama yorumu ise en son 1924 Anayasası ile birlikte uygulanmıştır. Şuan da ülkemizde yasama yorumu yapılmamaktadır.

**Yorum Metodları**

1) **Lafzi (Deneyimsel ) Yorum Yöntemi :** Hukuk kuralının somutlaştığı madde de , cümlenin yapısına , dil bilgisine , kelimelere bakılarak yapılan anlamlandırmadır.
2) **Tarihi Yorum Yöntemi:** Yasa hükmü yorumlanırken , yasa koyucunun yasanın yapıldığı andaki iradesi ve amacı araştırılır.
3) **Sistematik yorum yöntemi:** Hukuk kuralları diğer hukuk kuralları ile ilişki içerisindedir. Hukuk kurallarının hukuk sistemi içerisindeki konumu, diğer hukuk kuralları ile ilişkisi dikkate alınarak anlamlandırma yapılır.
4) **Amaçsal Yorum Yöntemi:** Zaman içinde değişen toplumun, uyuşmazlıkları da değişmiştir. Yasa koyucunun yasayı çıkarırken ki

amacından koparak, yasanın değişen koşullar altında kazandığı anlam üzerinde durulmalıdır.

**Not:** Amaçsal yorum önemli olduğu kadar riskli de bir yorum yöntemdir. Ceza hukukunda olduğu gibi vergi hukukunda da kıyas yasağı vardır. Amaçsal yorum yönteminin sınırı kıyas yasağıdır. Daraltıcı ve genişletici amaçsal yorum yapılabilir. Fakat tamamlayıcı veya düzenleyici amaçsal yorum yapılamaz.

**Ekonomik Yaklaşım İlkesi**

Ekonomik yaklaşım ilkesi ile gerçekleşen olayın dış görünümünden ziyade olayın aslına inilerek gerçek durum tespit edilir. Ekonomik yaklaşım ilkesi vergi hukukuna özgü ilkelerden bir tanesidir.

Ekonomik yaklaşım vergiyi doğuran olayın saptanmasında ve vergi kanunlarının yorumlanmasında tarafların yapmış oldukları hukuki biçimlerin ötesine geçip, gerçek ekonomik yaklaşımı, özünün esas alınmasıdır.

Vergi kanunlarının yapılmasındaki temel amaç gözetilerek ve bu amaçtan sapmaksızın vergi kanunlarının uygulanmasını sağlayan yorum yöntemidir.

Vergi hukukunda ekonomik yaklaşım ilkesi paranın faizsiz evin kirasız verildiği karma sözleşmelerde ve tarafların vergiyi doğuran olayın meydana gelmemesi için vergiden kaçınması olaylarında uygulanmaktadır.

**Peçeleme:** Vergi yükümlüleri ile vergi sorumlularının vergi kaçırma veya vergiden kaçınmak amacıyla özel hukuk biçimlerini olağan sayılmayacak şekilde kullanmalarına denir. Taraflar kanunun sözüne uygun davranıyor görünmekte fakat amacını bertaraf etmektedir.

**VUK : Vergi Kanunlarının Uygulanması ve İspat**

**Madde 3 /a**

Vergi kanunları lafzi ve ruhu ile hüküm ifade eder. Lafzın açık olmadığı hallerde vergi kanunlarının hükümleri, konuluşundaki maksat, hükümlerin kanunun yapısındaki ve yeri diğer maddelerle olan bağlantı göz önünde tutularak uygulanır.

- Bu maddeden de anlaşıldığı üzere yorum metodları arasında bir hiyerarşi bulunmaktadır. Lafzi ve amaçsal yorum yöntemi öncelikli arasında bir hiyerarşi yoktur. Lafzi ve amaçsal yorum yöntemi öncelikli olarak kullanılmalı. Tarihi ve sistematik yorum yöntemi arasında da bir hiyerarşi bulunmamaktadır. Kanunların lafzına ve ruhuna bakıldıktan sonra tarihi ve sistematik yorum metoduna başvurulur.

Lafzi ve amaçsal yorum yöntemi > Tarihi ve Sistematik yorum metodu

**Mali Yükümlülükler**

- Mali, parasal niteliktedir. Parayla ödenebilirler.
- Zorunludurlar.

**Gelirlerin hukuki mahiyetinin tespit edilmesinin önemi**;

- Doğru hukuki rejimi uygulayabilmek açısından önemlidir.
- Mali yükümlülük olması durumunda kanunilik ilkesine uygun olmalı, kanunla düzenlenmeli, idare tarafından düzenlenemez, bunun belirlenmesi açısından da tespit önemlidir

**1) Vergi**

a) Geneldir, herkez vergi mükellefi olabilir.
b) Karşılıksızdır, kişiye , şahsa özel bir kaçakçılık yoktur.
c) Genel bir finansman kaynağıdır. Gelirlerin tümü gelen bütçede toplanıp tüm giderler için kullanılmaktadır.

Bu 3 özellik vergiyi diğer kaynaklardan ayırır.

**2) Resim**

- Resim, geçmişte kamu hizmetlerinin karşılığı olarak alınmaktaydı. Harçlar Kanunu ve Belediye Gelirleri Kanunu'nun yürürlüğe girmesi ile birlikte , resimin içeriği belirsizleşmiştir. Resimler vergi ya da harca dönüşmüştür.
- Tek resim örneği ' Gemi Resmi Sağlık Kanunu' olarak kalmıştır.

**3) Harç**

Kamusal hizmetten

Kamusal maldan

Kamusal izinden faydalanma karşılığında alınan parasal yükümlülüktür.

Vergiden farkı karşılıklı olarak yapılmasıdır.

**4)Benzeri Mali Yükümlülük**

Diğer mali yükümlülüklere benzemekte fakat tam olarak mali yükümlülüklerden birinin içine girmeyen yükümlülüklere, benzeri mali yükümlülük denmiştir.Torba mali yükümlülük olarak da nitelendirilebilir.

Örnekler: Bekçiler için alınan ücretler,baro aidatları,meslek odalarının aldığı aidatlar...

**5)Ek Mali Yükümlülük**

Anayasa madde 167/f.2'de düzenlenmiştir.

Unsurları: 1-Ülke ekonomisinin yararına olmak zorunda.

2-Dış ticaret işlemleri üzerine konulabilir.

3-Vergi ve benzeri mali yükümlülükler dışında getirilmeli.

Örnek:Tütünfonu,adının fon olması hiçbir şeyi değiştirmiyor,ek mali yükümlülük olarak değerlendirilir.Yerli tütün üreticisinin korunması için,yurt dışından gelen tütünler üzerine konulan ek mali yükümlülüktür.

**6)Fon**

Devletin yerine getirmesi gereken temel amaç ve görevleri,bütçesi nedeniyle yerine getiremediği ya da daha iyi bir şekilde yerine getirilmesi amacıyla alınan mali yükümlülüktür.

Örnekler: Adalet Teşkilatı'nı Güçlendirme Fonu,Polis Teşkilatı'nı Güçlendirme Fonu,Türkiye Tanıtım Fonu,Toplu Konut Fonu…

**7) Katılma Payı(Şerefiye)**

Kamu tüzel kişileri bir program dahilinde veya o mahalli idari sınırları içinde yaşayanların istekleri üzerine yapılan bayındırlık ve altyapı hizmetlerinin karşılığında alınan mali yükümlülüktür. Bu hizmetler belediyeler tarafından gerçekleştirilir. Belediyeler, hizmet karşılığı aldıkları gelirler yüzünden oy kaybına uğrama kaygısı ile bu tür faaliyetleri erteleyebilmekte veya bütçe mevcutsa belediyenin kendi bütçesinden karşılayabilmektedir.

Katılma payı ve şerefiye arasında bazı farklar olduğunu düşünen yazarlar olsada ikisini aynı başlık altında incelemek mümkündür.

Not: Vergi,resim,harç ve benzeri mali yükümlülük ile ek mali yükümlülük konusunda adı geçen mali yükümlülüktür.

Anaya⟹ madde 72/f.4--Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir.

Anaya⟹ Madde167/f.2--Dış ticaretin ülke ekonomisinin yararına olmak üzere düzenlenmesi amacıyla ithalat, ihracat ve diğer dış ticaret işlemleri üzerine vergi ve benzeri yükümlülükler dışında ek mali yükümlülükler koymaya ve bunları kaldırmaya kanunla Cumhurbaşkanına yetki verilebilir.

## Devletin Vergilendirme Yetkisinin Sınırları

Hukuki güvenlik ilkesi + Eşitlik ilkesi + Temel hak ve özgürlüklerin korunması =Devletin

vergilendirme

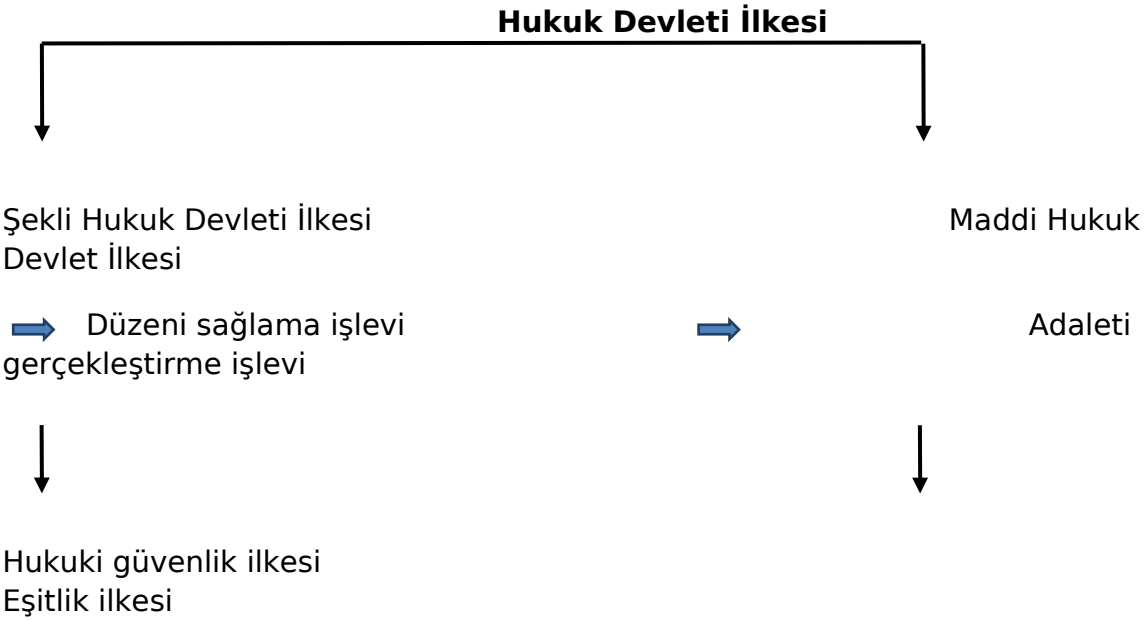
yetkisinin sınırları

**Hukuk devletinin işlevleri;**

-Düzeni sağlamak,kaosu önlemek

-Adaleti gerçekleştirmek

-Temel hak ve özgürlükleri korumak




## HUKUKİ GÜVENLİK İLKESİ

Hukuki güvenlik ilkesi gereğince;

-Kurallar önceden oluşturulmalı.

-Kurallar belirlenebilir ve açık olmalı.

-Kurallar erişilebilir olmalı.

-İdare hukuk kurallarına uygun davranılmalı.

-Kurallar geçmişe yürütülmemeli.

-Etkin başvuru yolları mevcut olmalı.

Bu kurallığın varlığı sayesinde kişi kendini güven içerisinde hisseder, düzen sağlanmış olur.

## Hukuki Güvenlik ilkesinin Alt İlkeleri

### 1)Ulaşılabilirlik ilkesi

Kanunların Resmi Gazete'de yayımlandığı andan itibaren ulaşılabilirlik ilkesi kendiliğinden oluşmuş olur.

Vergi mükellefleri açısından,vergisel yükümlülüklerin belirli ve öngörülebilir olması vergi mükelleflerinin hukuki güvenliği için önemlidir.

### 2)Yasallık/Kanunilik İlkesi

Kanunilik ilkesi kuralların, ulaşılabilir, öngörülebilir ve belirli olmasını gerektirmektedir.

Kanunilikilkesigereğincekurallar kanunla korunur,değiştirilirveyakaldırılır.

→ **Anayasa Vergi Ödevi**

Madde 73/f.3:Vergi,resim,harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur,değiştirilirveyakaldırılır.

Verginin kanunla konulmasından maksat verginin tüm temel unsurlarının o kanunda yeralmasıdır.Verginin hangi hallerde doğduğu, kimlerin vergi mükellefi olduğu, tutarı ve nasıl hesaplanıp alınacağı konuları temel unsurlardır.

**Not: Magna Carta**

Temsilsiz vergi olmaz.

Temsilden kastın parlamento olduğu anlaşılmalıdır. Vergi parlamento tarafından çıkarılacak kanunlarla konulur,değiştirilir veya kaldırılır.

## Kanunilik İlkesi İstisnaları

→ **Olağanüstü Dönem İstisnaları**

Anayasa madde 119/f.6:

Olağanüstü hallerde Cumhurbaşkanı, olağanüstü halin gerekli kıldığı konularda, 104. maddenin onyedinci fıkrasının ikinci cümlesinde belirtilen sınırlamalara tabi olmaksızın Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Kanun hükmündeki bu kararnameler Resmî Gazetede yayımlanır, aynı gün Meclis onayına sunulur.

Yürütmenin,yasamanın görev alanındaki bu tür işlemlere müdahale etmesi hukuk devleti açısından çok uygun görülmemektedir.

→ **Olağan Dönem İstisnaları**

Anayasa madde 73/f.4:

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir.

-Cumhurbaşkanının yetki kullanımı daha çok oran ve indirimlere yönelik olarak görülür.

-Yetki mutlaka kanunla verilmelidir.

-Sadece cumhurbaşkanına yetki verilebilir.

-Muafiyet, indirim, istisna ve oranlara ilişkin yetki verilebilir.

Muafiyet ve istisna açısından aşağı-yukarı sınırların belirlenmesinde rakamsal değerler olmadığı için kamu yararı esas alınır. Muafiyet ve istisnalar kamu yararına uygun çerçevesi çizilmek suretiyle cumhurbaşkanı tarafından uygulanır.

**NOT: Vergi istisnası, verginin konusuna ilişkindir.Vergi muafiyeti ise vergi mükellefleri açısından bir sonuç doğurmaktadır.**

Cumhurbaşkanı sadece bir değişiklik yapabilir, vergiye ilişkin bir kanun koyamaz ve kaldıramaz.

ANAYASA M. 167/2

Dış ticaretinülke ekonomisinin yararına olmak üzere düzenlenmesi amacıyla ithalat, ihracat ve diğer dış ticaret işlemleri üzerine vergi ve benzeri yükümlülükler dışında ek mali yükümlülükler koymaya ve bunları kaldırmaya kanunla Cumhurbaşkanı'na yetki verilir.

•Anayasanın 167.maddesinin ikinci fıkrası kanunilik ilkesinin istisnasını oluşturmaktadır.

**3-AÇIKLIK İLKESİ**

Açıklık ilkesine göre yasanın dili açık ve herkesçe anlaşılabilecek şekilde düzenlenmelidir.Dilin açık olmaması, cümlelerin devrik olması, öznenin yüklemle uyumlu olmaması, bağlaçların yanlış kullanılması gibi anlam ve dil bozuklukları açıklık ilkesine aykırılık teşkil eder.

**4-BELİRLİLİK İLKESİ**

Belirlilik ilkesine göre,kullanılan terim ve kavramlar ortak bir anlam teşkil etmelidir.

**5-YASAL/KANUNİ İDARE İLKESİ (**ANAYASA M. 123)

İdare kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir, İdarenin tüm eylem ve işlemlerinin kanuna dayanması zorunluluğunu ifade eden bir ilkedir.

**6-HUKUKA OLAN GÜVENİN KORUNMASI İLKESİ**

- Geçmişe yürüme yasağı
- İdari yargılamalara olan güvenin korunması

**1)GEÇMİŞE YÜRÜME YASAĞI**

Sonradan çıkartılan yasalarla geçmiş dönemler için vergi yükünün arttırılması, yükümlülerin devlete ve hukuk düzenine olan güvenini sarsar. Geçmişe yürüme yasağı bu güveni korur.

Geçmişe yürüme yasağı iki şekilde gerçekleşebilir;

A-Gerçek geriye yürüme

B-Gerçek olmayan geriye yürüme

NOT: Gerçek geriye yürüme hukuka olan güveni ortadan kaldırırken, gerçek olmayan geriye yürüme için aynı şey geçerli değildir.

A-GERÇEK GERİYE YÜRÜME YASAĞI

Vergiyi doğuran olay meydana gelip tamamlandıktan sonra düzenlenen bir kanun, vergiyi doğuran olay tamamlandığı halde uygulanırsa gerçek geriye yürüme gerçekleşmiş olur. Gerçek geriye yürüme, anayasaya aykırıdır ve iptal edilebilir

ÖRNEK

01.01.20 31.12.20

X Avukat bir yıl boyunca

Müvekkillerinden vekalet ücreti alacaktır. Vergiyi doğuran olayı müvekkillerinden alacağı vekalet ücreti oluşturacaktır. Vergiyi doğuran olay bir yıl boyunca devam edecek ve 31.12.20 tarihinin bitimiyle birlikte son bulacaktır .X avukatı 01.01.20 tarihinde yürürlükte olan yasa ile 31.12.2020 tarihine kadar sorumlu olacaktır.

02.01.21 tarihinde yeni bir düzenleme getirilmiş , 01.01.21 tarihinden itibaren vergiye ilişkin yeni hükümlerin uygulanacağı belirtilmiştir. Vergiyi doğuran olay tamamlanmış olmasına rağmen geçmişe etkili bir düzenleme getirilmiştir. Gerçek geriye yürüme gerçekleşmiş olur.

B-GERÇEK OLMAYAN GERİYE YÜRÜME

Yeni yasanın, eski yasa yürürlükte iken başlamakla birlikte henüz sonuçlanmamış hukuki durum ilişki ve olaylara uygulanması anlamına gelir. Gerçek geriye yürüme geçersiz, gerçek olmayan geriye yürüme ise geçerli sayılacaktır.

ÖRNEK

01.01.20 31.12.20

• 31.12.20’ de gün henüz dolmadan yeni bir düzenleme yapılıyor. Değişikliğin 01.01.20 ‘den itibaren geçerli olacağı belirtiliyor.

• Takvim yılı henüz tamamlanmamış, vergiyi doğran olay sonuçlanmamıştır. Bu sebeple gerçek olmayan geriye yürüme gerçekleşmiş olur.

**NOT: Geriye yürüme yasağı, kazanılmış haklara saygı ilkesi ile açıklanmaktadır.**

## 2)İDARİ UYGULAMALARA OLAN GÜVENİN KORUNMASI İLKESİ

> İdari uygulamaları" idarenin belli konularda ve sorunlar karşısında öteden beri sürüp gelen tutum ve davranışları ya da mevzuatı yorumlama ve uygulama biçimi" şeklinde ifade edilebilir.
>
> Vergi idaresi bir yasa maddesini uzun süre belli bir şekilde yorumlarsa, vergi ödevlisinin idarenin bu uygulamasına güvenerek yaptığı işlemleri nedeniyle cezalandırılması ve ek vergi borcuyla karşılaşmaması gerekir.
>
> **ÖRNEK**

Vakıf üniversitelerinin açılmasından sonra, vergi idaresi KDV ve KV mükellefiyetine yönelik herhangi bir tespitte bulunmadığı için üniversitede KDV ve KV mükellefi olmadığına dair bir güven oluşturmuştur.

İdarenin uygulama değişikliğine gitmesiyle birlikte, söz konusu dönemlere ilişkin vergiler ödenmediği için geçmişe etkili olacak şekilde cezalı tarhiyat işlemi yapılmıştır. İdarenin bu uygulamasına güvenerek işlem yapan vergi ödevlisinin cezalandırılmaması ve ek vergi borcuyla karşılaşmaması gerekir. Vergi ödevlisinin zarara uğraması durumunda güvenin korunması ilkesi ihlal edilmiş olur.

## 7-EŞİTLİK İLKESİ

> ANAYASA MADDE 73: Herkes kamu giderlerini karşılamak üzere mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlüdür.

•Maddi anlamda eşitlik, maddi gücü aynı olanlardan aynı oranda vergi alınmasını ifade eder. Maddi eşitlik ilkesi önemli bir ilke olmakla birlikte mutlak bir ilke değildir.

•Verginin mali güce denk olması ilkesi, vergi yükümlülerinin ödeme güçleri dikkate alınarak yapılmasını öngörür. Mali gücün değerlendirilmesinde gelir, servet ve giderler ele alınmalıdır.

> ANAYASA MADDE 10: Herkes dil, din, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, mezhep ve benzeri sebeplerle ayrım gözetmeksizin kanun önünde eşittir.

## OBJEKTİF SAFİLİK İLKESİ

Gelirlerin elde edilmesi için yapılan giderlerin çıkarılması ile ulaşılır. Örneğin iş ile ilgili yemeklerin, reklamların vergiden düşürülmesidir. Genel giderlerdir.

## SUBJEKTİF SAFİLİK İLKESİ

Mükellefin kendisinin, eş ve çocuklarının zorunlu yaşam giderlerinin, gelirden düşürülmesi ile ulaşılır. Zorunlu giderlerdir.

Objektif ve subjektif giderlerin matrahtan düşürülmesi ile mali güce ulaşılır ve mükellef bu rakam üzerinden vergilendirilir.

## Anayasa Mahkemesinin Verginin Mali Güce Orantılı Olması İlkesine Yaklaşımı

An. Mahk. Mali gücün elde edildiği kaynağa, kimin elde ettiğine, kaynağın faaliyetine, faaliyetin özelliklerine bakar.

Mükelleflerin mai gücü eşit olabilir fakat faaliyet ve kaynaklar farklı olduğu için farklı hukuki statüde değerlendirilir ve aynı oranda vergilendirilemeyeceğini An. Mahk.  tarafından söylenir.

Verginin mali güce göre dağıtılmasına mali gücün aynı alanlardan aynı oranda vergi alınmasına aykırılık oluşturur. Vergi mali güce göre belirlenmemiş olur.

### Temel Hak ve Özgürlüklerin Korunması

**An. Md 13: temel hak ve hürriyetler özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlandırılabilir. Bu sınırlamalar Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin laik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.**

**Şekli Kriterler:**

1. Kanunla sınırlandırma
2. Sebebe bağlılık

**Maddi Kriterler:**

1. Anayasanın sözüne ve ruhuna aykırı olmamak
2. Temel hak ve özgürlüklerin özlerine dokunulmaması
3. Ölçülü olmak
4. Demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olmak
5. Laik cumhuriyetin gereklerine uygun olmak

### Vergi Ödev İlişkisi

Devlet  -<----------→Vergi ödevlileri

-Vergi İdaresi

-vergi mükellefleri

-Vergi sorumlusu

-Diğer ödevliler

**Özellikleri:**

1. Devlet ile vergi ödevlileri arasında kamu hukuku ilişkisi vardır. Devletin görev ve yetkileri, vergi ödevlilerinin hak ve ödevleri vardır

2. Tarafların kim olduğuna bağlı olarak vergi ödev ilişkisinde değişiklikler arz edecektir. Tipik tek bir vergi ödev ilişkisi yoktur
3. Vergi ödev ilişkisinde mükelleflerden vergi borcunun alınıp hazineye intikal edilmesi amacı vardır

**Vergi İdaresi:**

Vergi idaresinin temsilciliğini Hazine ve Maliye Bakanlığı yapmaktadır. Tüm gelirler ve giderler bakımından sorumlu bakanlık Hazine ve Maliye Bakanlığıdır.

**Hazine ve Maliye Bakanlığına Bağlı Kuruluşlar:**

**1*)Gelir idaresi başkanlığı***

- Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlıdır
- Bu bakanlığın çok fazla sorumluluğu vardır bu sebeple vergi usulünün yürütülmesi Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından yapılmaktadır.
- Vergi Denetim Kurulu'nun kurulması ile birlikte Gelir İdaresi Başkanlığı'nın işlemleri çok fazla sınırlandırılmıştır.Gelir İdaresi Başkanlığı tahsildar durumuna gelmiştir.

***2) Vergi Denetim Kurulu***

Hazine ve Maliye BAKANLIĞINA DEĞİL, Hazine ve Maliye BAKANINA bağlıdır.

***3) Masak (***Mali Suçları Araştırma Kurulu)

- Vergi Denetim Kurulu gibi Hazine ve Maliye Bakanına bağlıdır

**Vergi Ödevlileri**

***-Vergi Mükellefi:***

- ✓ Vuk m8/1: Mükellef, vergi kanunlarına göre kendisine vergi borcu terettübeden gerçek veya tüzel kişidir.
- ✓ Vuk m19: vergi alacağı, vergi kanunlarının vergiyi bağladıkları olayın vukuu veya hukuki durumun tekemmülü ile doğar
- ✓ Vergi alacağı mükellef bakımından vergi borcunu teşkil eder.
- Her bir özel vergi türüne göre vergiyi doğuran olayda farklılık gösterir. Bu sebeple bir mükellef üzerinde birden fazla vergiyi doğuran olay gerçekleşebilir.Vergiyi doğuran olay demek; usul ilişkisinin, vergi ödev ilişkisinin başlaması demektir
- Vergiyi doğuran olay edilgendir
- Vergiyi doğuran olay üzerinde gerçekleşen kişi mükelleftir

Vuk m9: Mükellefiyet ve vergi sorumluluğu için kanuni ehliyet şart değildir. Vergiyi doğuran olayın kanunlarla yasak edilmiş bulunması mükellefiyeti ve vergi sorumluluğunu kaldırmaz

**VERGİ MÜKELLEFİNE YÜKLENEN ÖDEVLER**

**-ŞEKLİ ÖDEVLER**

1-Bilgi verme ödevi

2-Matrahın tespitine yönelik ödevler

3-Katlanma ve yardımcı olma ödevi

4- Diğer Ödevler

**-MADDİ ÖDEVLER**

Mükellefin malvarlığından verginin alınıp hazineye gönderilmesi.

**1-Bilgi verme ödevi**

**a)***Bildirim Ödevi:*

**-**Vergi *Dairesinin* bir talebi olmaksızın otomatik olarak gerçekleşir.

- Kanunda, mükelleflerin hangi bilgileri ne zaman verecekleri hüküme bağlanır.

-Mükellefler kanuna bakarak vergi idaresinin talebi olmaksızın bilgi vermek ödevi ile yükümlüdür.

*Bildirimler*

-İşe başlama bildirimi

-iş bırakma bildirimi

-Adres ve işletme değişikliği bildirimi

-Matrahın bildirimi

***b)****Talep üzerine bilgi verme ödevi:*Vergi dairesinin talebi üzerine bilgi akışı gerçekleşir.

**-***VUK. M148/F.1*=Kamu idare ve müesseseleri,mükellefler veya mükelleflerle muamelede bulunan diğer gerçek ve tüzel kişiler, Maliye Bakanlığının veya vergi incelemesi yapmaya yetkili olanların isteyecekleri bilgileri vermeye mecburdurlar.

*VUK. M149:* Kamu idare ve müesseseleri ile gerçek ve tüzel kişiler vergilendirmeye ilişkin olaylarla ilgili olarak Maliye ve Gümrük Bakanlığı ve vergi idaresince kendilerine yazı ile istenecek bilgileri belli fasılalarla ve devamlı olarak yazı ile vermeye mecburdurlar.

*-Defter ve belgelerin muhafaza ve ibrazı:*Defter tutmak mecburiyetinde olanların, tuttukları defterler, ilgili bulundukları yılı takip eden takvim yılından başlayarak **5 yıl** (tarh zamanaşımı) süre ile muhafaza etmeye mecburdurlar.

Vergi idaresinin talebi üzerine vergi dairesine defterler verilir.

**2-Matrahın Tespitine Yönelik ödevler**

- *A- Defter tutma ve defter düzenleme ödevi*
- *B- Belge düzenine uyma ödevi*
- *C- Kayıt düzeni ile ilgili ödevler*

**A-Defter tutma ve defter düzenleme ödevi**

Defter tutma ve defter düzenleme ödevi faaliyetine göre farklılık gösterebilir

*Faliyet çeşitleri*: 1 Ticari faaliyet 2 Zirai faaliyet 3 Serbest meslek faaliyetleri

**Ticari Faliyetler**

Sınıflandırmalar

a)Birinci sınıf tacirler

b) İkinci sınıf tacirler

c)Basit usule tabi olan tacirler

d) vergiden muaf esnaflar

-Kazançlarından hareket edilerek bir sınıflandırma yapılmaktadır.

**A-Birinci Sınıf Tacirler**

Bilanço esasına göre defter tutarlar. Çok büyük faaliyetleri olduğu için en az, en asgari 3 defter tutmaları gerekir. Bilanço esasına tabi olmalarının bir sonucudur bu durum.

-Tutmaları zorunlu Defterler

Yevmiye defteri:  Günlük tüm işlerin gelir ve giderlerinin tutulduğu defterdir.

Envanter defteri: Tüm demirbaşların, envanterlerin tutulduğu defter

Defter-i Kebir: Büyük defter, yevmiye defteri ve envanter defterinin bir araya toplanmış özet defteri gibidir.

Bilanço esasına bağlı tacirler bu üç defterin yanında bilanço ve gelir tabloları defterlerini de tutmak zorundadırlar. Bunların yanı sıra faaliyetlerinin konusuna göre başka defterlerde tutmaları gerekir.

-stok defteri

-Ambar defteri

-Yönetim kurulu defteri

-Pay defteri

-Kıymetli Evrak defteri

**B- İkinci Sınıf Tacirler**

İkinci sınıf tüccarlar birinci sınıf tüccar olma sınırını aşamayan diğer tüccarlardır.

İşletme hesabı esasına göre defter tutarlar. Çok basit bir mantıkla tutulan bir defterdir. Bir tarafına giderler bir tarafına gelirlerin yazıldığı ikisini birbirinden çıkarmak sureti ile matrahın tespitine yön veren defterlerdir

**C-Basit Usule Tabi Olan Tüccarlar**

Basit usule tabi olmanın belirli şartları vardır. Basit usule tabi olmak için çok daha cüzi, basit faaliyette bulunmak gerekir

Herhangi bir defter tutmak zorunda değildirler. Yalnızca gelir-gider belgelerini biriktirmeleri ve gerektiğinde vergi dairesine teslim etmeleri gerekir.

**D-Vergiden Muaf Esnaflar**

Hiçbir motorlu nakil vasıtası bulunmaksızın ve seyyar surette faaliyette bulunan esnaflar vergiden muaf oldukları için hiçbir defteri tutma zorunlulukları yoktur.

**ZIRAİ FAALİYET**

Zırai faaliyet arazi, deniz, nehir ve göllerde ekim, dikim, bakım, üretme veya tabiattan doğrudan doğruya ürün elde etme faaliyetidir.

İşletme büyüklüklerine göre zirai kazanç erbaplarının defter tutup tutmayacaklarını, hangi defterleri tutacakları belirlenir.

Zırai kazanç sahipleri defter tutma bakımından ikiye ayrılır:

1-İşletmenin kanunda yazılı işletme büyüklüğü ölçülerini aşması veya bir biçerdövere yada 10 yaşına kadar ikiden fazla traktöre sahip olmaları şartı ile çiftçi işletme defteri tutmak zorundadırlar.

2-Büyüklük eşiğinin altında olan zirai kazanç sahipleri defter tutmazlar.

Vergiler, kaynakta stopaj usulü ile kesilir.

Alıcılar defter tutma zorunluluğu olmayan çiftçilerden yaptıkları alımlar için müstahsil makbuzu almalıdırlar.

*VUK. M.213/f.1:* Zirai işletme hesabını ihtiva eden çiftçi işletme defterinin sol tarafına Gelir Vergisi Kanununun ilgili maddelerinde gösterilen giderler, sağ tarafına da aynı kanunda gösterilen hasılat kaydolunur.

**Serbest Meslek Faaliyeti**

VUK. M.210: Serbest meslek erbabı bir (kazanç defteri) tutarlar. Bu defterin bir tarafına giderler diğer tarafına ise hasılatlar kaydolunur.

Serbest meslek faaliyeti, ilmi veya mesleki bilgiye sahip olan kişilerin bağımsız bir şekilde kendi nam ve hesabına faaliyet yapmasıdır. Bu kişiler Serbest Meslek Kazanç Defteri tutarlar.

**NOT:** Serbest meslek kazanç defteri, çiftçi defteri ve işletme hesabı defteri benzer mantıkla tutulur.

Bilanço esasına göre kazanç tespiti yöntemi, zirai kazanç sahiplerine ihtiyari olarak açıkken, serbest meslek kazancı sahipleri isteseler dahi bu yöntemi kullanamazlar.

**b. Belge Düzenine Uyma Ödevi:**

Kimlerin hangi belgeyi düzenleyeceği, yerine getirdikleri faaliyetlere göre değişiklik göstermektedir.

Belge düzeniyle ilgili ödevler, deftere yapılacak kayıtları ispata ilişkin ödevlerdir.

Bu belgeler:

- Tacirler ve defter tutmak zorunda olan çiftçiler bakımından, fatura, satış fişi, kayıt rulosu, gider pusulası vb.
- Serbest meslek kazancı sahipleri bakımından serbest meslek makbuzu
- Tacirler ile defter tutmak zorunda çiftçilerin defter tutmak zorunda olmayan çiftçilerden yaptıkları alımlar için ise müstahsil makbuzudur.

**c. Kayıt Düzeni ile ilgili Ödevler (VUK m. 215-219)**

Burada, Kayıtların şekline ve usulüne ilişkin ödevler söz konusudur. Bu bağlamda;

- Kayıtlarda kullanılacak dil Türkçe olmalıdır.
- Kayıt ve belgelerde Türk para birimi kullanılır.
- Tutulması mecburi defterler mürekkeple veya makina ile yazılır.
- Yanlış kayıtların düzeltilmesi ancak, yanlış rakam ve yazı okunacak şekilde çizilmek suretiyle yapılabilir.
- Defterlerde kayıtlar arasında usulen yazılmaya mahsus olan satırlar, çizilmeksizin boş bırakılamaz, defter sayfaları koparılamaz.

**NOT:** Kullanılacak defterlerin, kullanılmaya başlanmadan önce yetkili makamlara (notere) tasdik etmeleri gerekir.

Kullanılacak fatura, sevk irsaliyesi, serbest meslek kazancı gibi belgelerin Maliye Bakanlığı ile belge basımı konusunda anlaşması olan matbaalara bastırılması ya da notere tasdik ettirilmesi gerekir.

**3.Katlanma ve Yardımcı Olma Ödevleri:**

Vergi ödevlerinin, vergi denetimine katlanma ve yardımcı olma ödevleri vardır. Vergi ödevlisinin, görevini yerine getirmek üzere orada bulunan memura muhalefet etmemesi, yoklama, inceleme ve arama çerçevesinde yapılanlara katlanması gerekir.

İncelemeye yardımcı olma ödevi inceleme memuruna çalışmak için yer göstermek, iş yerini, bina ve araziyi gezdirmek, incelemeyle ilgili her türlü bilgiyi vermek vb. durumları ifade eder.

**4.Diğer Ödevler:**

Bunların bir kısmı dayanağını kanundan alan, kanunda kısaca bahsedilen ödevler, bir kısmı kanunda hiç yer almadığı halde Hazine ve Maliye Bakanlığının tutulmasını istediği belgeler diğer ödevleri oluşturur.

**Örnekler:**

- Vergi levhası alma ödevi
- Maiye Bakanlığı görevlisinin yoklama amacıyla özel işaretli dur ikazına uyma ödevi
-

**Vergi Sorumluları:**

**VUK m.8/f2:** Vergi sorumlusu, verginin ödenmesi bakımından, alacaklı vergi dairesine karşı muhatap olan kişidir.

Vergi Sorumlusu: Vergiyi doğuran olay üzerinde gerçekleşmediği halde, maddi ve şekli ödevleri yerine getirmek zorunda olan kişidir. Vergi sorumlusu, mükellefin nam ve hesabına ödevleri yerine getirir.

**Vergi Sorumlusu Bulunmasının Nedenleri:**

1. Mükellef vardır ama ödevleri yapacak durumda ise, fiil ehliyeti yok ise, vergi sorumlusu aracılığı ile vergi ödevi yerine getirilir.

Kişinin küçük olması kısıtlı olması, ölmüş olması ya da mükellefin cansız bir varlıktan (örneğin bina) oluşması örnek gösterilebilir.

2. Vergi mükellefi vardır fakat tahsilatın hızlanması için vergi sorumlusu ödevleri yerine getirir.

**Vergi Sorumlusu Türleri:**

1. Kanunu temsilci
2. Mirasçıların vergi sorumluluğu
3. Vergi kesenlerin vergi sorumluluğu

**VUK m9/f1:** Mükellefiyet ve vergi sorumluluğu için kanunu ehliyet şart değildir.

**1.Kanunu Temsilci:**

- Küçükler, kısıtlılar → veli, vasi, kayyum tarafından temsil edilir.
- Tüzel kişiler, anonim şirketler →Yönetim Kurulu tarafından temsil edilir.
- Limited Şirketler → Müdür tarafından temsil edilir.
- Kolektif şirketler, adşlşrjetker→ortaklardan her biri tarafından temsil edilir.
- Komandit şirketler →?

**2.Mirasçıların sorumluluğu:**

Ölüm halinde mükelleflerin ödevleri ortadan kalkmamakta, mirası reddetmemiş kanuni veya mahsup atanmış mirasçılara geçmektedir. Her bir mirasçı, ölen mükellefin vergi borçlarından miras payları oranında sorumlu olur.

**3.Vergi Kesenlerin Vergi Sorumluluğu:**

Vergileme sürecinde tahsilatın hızlanması, vergi kaçakçılığının önemesi gibi denelerle uygulanan sorumluluktur.

**VUK m. 11/f1:** Yaptıkları veya yapacakları ödemelerden vergi kesmeye mecbur olanlar, verginin tam olarak kesilip ödenmesinden ve bununla ilgili diğer ödevleri yerine getirmekten sorumludurlar.

**f2:** Bu sorumluluk, bunların ödedikleri vergilerden dolayı asıl mükelleflere rucü etmek hakkını kaldırmaz.

### 3.Diğer Ödevliler

Mükellef olmayan ancak mükelleflerle muamelede bulunan kişiler diğer ödevlilerdir.

**VUK m. 148/f1:** Kamu idare ve müesseseleri, mükellefler veya mükelleflerle muamelede bulunan diğer gerçek ve tüzel kişiler, maliye bakanlığının veya vergi incelemesi yapmaya yetkili olanların isteyecekleri bilgileri vermeye mecburdurlar.

### VERGİ – ÖDEV İLİŞKİSİNİ SONA ERDİREN HALLER:

### 1.Tahsil

Vergilendirme süreci: safhalar

Tarh →Tebliğ →Tahakkuk →Tahsil

*Tarh ve tebliğ edilmiş olan vergi borcuna 30 gün içinde vergi davası açılmazsa, vergi borcu kendiliğinden tahakkuk etmiş olur

*Tahakkuktan itibaren 1 ay içinde tahsil gerçekleşir.

- Tarh ve tahsil kesin yürütülen idari işlemlerdir.
- Vergi tahsilatı bir idari işlemdir. Bu idari işlem ile vergilendirme süreci sona erer. Böylece vergi-ödev ilişkisi de sona erer.
- Vergi tahsil işlemi 6183 sayılı “Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun” uyarınca yapılır.
- Verginin ödenmesi ve tahsili işlemi ya yükümlünün iradesine dayalı olarak iradi veya yükümlünün iradesi olmadan cebri tahsil biçiminde gerçekleşir
- Vergi kural olarak parayla ödenir ancak ödemede kolaylık olması, tahsilatın hızlı gerçekleşmesi gibi nedenlerle, kredi kartı veya çizgili çekle de ödenebilir.

### 2-Zamanaşımı

VUK.md.113te düzenlenmiştir.

**VDK.M.113**:zamanaşımı,süre geçmesi suretiyle vergi alacağının kalkmasıdır.Zam anaşımı, mükellefin bu hususta bir müracaatı olup olmadığına bakılmaksızın hüküm ifade eder.

-Zamanaşımı vergi-ödev ilişkisini sona erdirir.

-Özel hukukta zamanaşımı, ileri sürülmediği sürece dikkate alınmaz; ancak vergi hukukunda zamanaşımı ileri sürülmese bile vergi idaresi tarafından dikkate alınır.

## ZAMANAŞIMI TÜRLERİ

### 1-TARH (TAHAKKUK) ZAMANAŞIMI

*__VUK .md.114/f.1__:Vergi alacağının doğduğu takvim yılını takip eden yılın başından başlayarak __beş yıl__ içinde tarih ve mükellefe tebliğ edilmeyen vergiler zamanaşımına uğrar.

Örneğin: vergiyi doğuran olay 2015 yılında gerçekleşmiştir.

2015 → 01.01.16(tarh zamanaşımı bu tarihten itibaren işlemeye başlar) → 31.12.16 (1. Yıl)

31.12.17 (2. Yıl)

31.12.18 (3. Yıl)

31.12.19 (4. Yıl)

* 31.12.20 (5. Yıl)

* (Bu tarih itibariyle vergi zamanaşımına uğrar.)

### TARH ZAMANAŞIMINI DURDURAN HALLER:

**1-**VUK. m.114/f.2 : ‘’Şu kadar ki, vergi dairesince matrah takdiri için takdir komisyonuna başvurulması, zamanaşımını durdurur.’’

-Dosya takdir komisyonu önünde en fazla __1 yıl__durabilir. 1 yıl içinde, matrah tespit edilmese bile zamanaşımı işlemeye devam eder.

**2-** VUK.m.13 gereği, vergi ödevlerinden herhangi birinin yerine getirilmesine engel olacak, ağır kaza, ağır hastalık, tutukluluk; yangın, yer sarsıntısı, su basması; sahibinin iradesi dışındaki sebepler dolayısıyla defter ve vesikaların elinden çıkmış olması tarh zamanaşımını durdurur.

### 2- TAHSİL ZAMANAŞIMI

*6183 Sayılı kanun

*Amme alacağı,vadesinin rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılının başından itibaren ***5yıl*** içinde tahsil edilmese zamanaşımına uğrar

Örnek: Vade 2016

2016  01.01.17 (zamanaşımı işlemeye başlar)  31.12.17 (1.yıl)

31.12.18 (2.yıl)

31.12.19 (3.yıl)

31.12.20 (4. Yıl)

> 31.12.21 (5. Yıl)

>(Bu zamana kadar tahsil edilmeyen gelir vergisi tahsil zamanaşımına uğrar)

**Tahsil zamanaşımını kesen haller** :

6183 sayılı kanun 103.maddede düzenler

- kısmi ödeme
- mal beyanı
-taksitlendirme, gibi durumlarda zamanaşımı kesilir. Tahsilat işlemine yönelik tüm adımlar zamanaşımını keser.

**Tahsil zamanaşımını durduran haller:**

6183 sayılı kanunun 104,maddesine düzen.

-Borçlunun yabancı memlekette bulunması

-Hileli iflas

-Tereke tasfiyesi dolayısıyla tahsil imkansız hale gelmişse zamanaşımı durur

## 3-TERKİN

Terkin ,vergi borcunun silinmesidir vergi-ödev ilişkisini sona erdirir

## Terkin sebepleri:

### Birinci terkin sebebi:

VUK.m.115:yangın ,yer sarsıntısı, su basması,kuraklık,don,muzir hayvan ve haşarat istilası ve bunlara benzer afetler yüzünden :

***1*.*varlıkların en az üçte birini*** kaybeden mükelleflerin bu afetlerin zarar verdiği gelir kaynakları ile ilgili bulunan vergi borçları ve vergi cezaları;

***2-Mahsullerin en az üçte birini*** kaybeden mükelleflerin,afete maruz arazi için zararın tahakkuk ettiği hasat ve devşirme zamanına tesadüf eden yıla ait olarak tahakkuk ettirilen arazi vergisi borçları ve vergi cezaları ;

*Maliye bakanlığınca* zararla mütenasip almak üzere, kısmen veya tamamen terkin olunur

**6183.sayılı kanunun md,105**:yangın,yer sarsıntısı, su basması, kuraklık, don,zararlı hayvan ve haşarat istilası ve bunlara
benzeyen afetlerin yüzünden zarara maruz kalan varlıkların ve mahsullerinin ***en az üçte birini kaybedenler*** adına tahakkuk ettirilmiş ve afetlerin zarar verdiği gelir kaynakları ile ilgili amme alacakları ***Cumhurbaşkanı*** kararıyla kısmen veya tamamen *terkin olunur*.

## 4-Ölüm

Ölüm vergi-ödev ilişkisini sana erdirmez. Şahsilik ilkesi gereğince sadece vergi cezalarını sona erdirir.

## 5-Uzlaşma

Vergi idaresi ile mükellef uzlaşarak,barışçıl yollarla vergi-ödev ilişkisini sonlandırırlar.

### 6-Af

Bir kanunla vergi-ödev ilişkisini sona erdirilmesidir. Kanunla yapılmak zorundadır

### TAKAS:

Vergi mükellefi (gelir vergisi veya kurumlar vergisi olsun)
---------- vergi idaresi

(borçlu)
(alacaklı)

Vergi İdaresi ---------- Mükellef

(borçlu)
(alacaklı) (kdv iade alacağı olsun)

-İki ilişki bakımından hem alacak hem borç
miktarının ; net,kesin,ihtilafsızbir rakam olması

-3. Şartı muaccel olması

-1. İlişkide mükellef borçluyken 2.ilişkide
vergi sorumlusu sıfatıyla alacaklı olabilir. Danıştay bunu kabul etmiyor, ikisinde de mükellef ya da vergi sorumlusu olmalı diyor sıfatlar aynı olmalı.

Diyelim ki; borçlu birinci ilişkide, mükellef, kurumlar vergisi bakımından**.** bu şekilde olmaz.

Vergi sorumlusu(kaynakta kesinti yapan iş sahipleri) (alacaklı)  ikinci ilişkide, ‘’

**Takas ≠Mahsup**

(vergi ilişkisini sona erdirmez)

**HATA/DÜZELTME :**

**-**İdarenin yapmış olduğu işlemi geri almasıyla aynı müesseseyi karşılar

**-**her türlü hatayı kapsayacak genişlikte değildir

-m.116,117,118 sadece bu hallerde başvurulur düzeltilir

-Bu haller dışında kalan hatalarda başka düzeltmeler uygulanır (geri alınır)

-Bu düzeltme  kim tarafından fark edilirse düzeltilecek?
* idare de mükellef de fark etse oluyor (idareye yazılı başvuru yaparak)
-İdare re’sen fark etmiş olabilir.
**-**m.166 tarh ve tahsilde meydana  hatalar;
Eksik veya fasla ödenen vergiler düzenlenir,
İstemek veya almak şeklinde hükme bağlanır,
İstemek  tarh idari işlemi
Olmak tahsil idari işlemi

**m.116:**Hesap hataları  m.117
Vergilendirme hataları m.11

***Hesap Hataları:***

**1) Matrah hataları**
İhtarname,tahakkuk fişi gibi matraha ilişkin belgelerdeki rakamların yanlış gösteriliyor olması

**2)Vergi Miktarın da hata:**
-Vergi miktarı = matrah oran tarife birim vergi miktarında hata (örnek : %18i yanlış oranlamak)

**3) Verginin Çifte alınması ( mükerrer olması** )
-O vergi dönemi için aynı matrah üzerinden birden çok kez vergi alınması.

***Vergilendirme Hataları***

**1) Mükellefin şahsında Hata :**
-Başka kişiden tarh ve tahsil istemi

**2) Mükellefiyette Hata:**
-Muaf veya tabi olmayan kişiden vergi istenmesi veya alınması

**3) Mevzuda Hata :**
-Konusunda hata
-Vergi mevzuuna girmeyen veya vergiden müstesna bulunan bir şeyden istemde bulunmak

**4) Vergilendirme ve muafiyet döneminde Hata:**
-İlgili bulunan vergilendirme döneminin hatalı gösterilmesi

## ÖZEL VERGİ TÜRLERİ

-Konularına göre sınıflandırılır  mali gücün göstergesi kullanılır (-gelir, -servet, -harcama)
-Çoklu vergi sistemine tabiyiz

**1-Gelir vergisi** **2-Servet vergisi**
**3-Harcama vergisi**

a)gelir vergisi b)kurumlar vergisi

-Vergilerin şahsiliği
-Temelde gelir var

### *1-GELİR VERGİSİ:*

***Verginin mükellefi***: gerçek kişiler GVK m.1

(hak ehliyetine sahip, fiil ehliyeti zorunlu değil.)

-Adi şirkette mesela ortaklar mükelleftir.,

-Tüzel kişiliği olan ama sermaye şirketleri olmayan şahıs şirketleri
(sermaye şirketleri:kurumlar vergisi mükellefi)

(şahıs şirketleri kurumlar vergisi mükellefi değillerdir.)
TTK'ye göre kurulan şahıs şirketleri  Adi ş.
Komandit ş.
Kollektif ş.
*gerçek kişi değiller bu yüzden gelir vergisi mükellefi değiller.
*bunların ortaklarının karları bakımından gelir vergisine bakılır.
*şirketin kendisi gerçek kişi olmadığından asla mükellef değil.

-insan olmayan hiçbir oluşum gelir vergisi mükellefi olmaz.

**Gelir vergisinin konusu=** Gelirler

Geliri açıklayan 4 teori var:

**1-Kaynak Teorisi:**(ham madde, toprak, girişim,emek,sermaye)

Üretim faktörlerinin üretim sürecine sokulması sonucunda meydana gelen hasılatın üretim faktörlerini düşen payı

**2)Safi (Net) artış teorisi:** iki zaman noktası arasında meydana gelen artış gelir vergisini oluşturur

**3)piyasa gelirleri teorisi** : hukuki ilişkilerden elde edilen gelirler gelir elde etme amacıyla olması şart

**4)Ertelenmiş gelir teorisi**: harcamayı vergilendirir. Gelir elde edildiğinde değil harcandığında vergi alınıyor

## TÜRKİYE'DE GELİR VERGİSİNİN KONUSU:

GVK m.1; bir gerçek kişinin bir takvim yolu içinde elde ettiği kazanç ve iratların safi tutarıdır
1)dönemseldir:
2) kazancı + iratların toplamıdır safidir gelir bir toplamdır
3) gelir sübjektiftir kişiden kişiye değişir
4) gelir gerçektir.
5) safi olması :genel giderleri ve zorunlu yaşam giderleri indirilerek gerçekten elde edilmiş safi kısma ulaşılır.
6)gelir,gelir unsurlarından elde edilmeli ( ticari kazanç , zirai kazanç ,serbest meslek kazancı gayrimenkul sermaye iratları , menkul sermaye iratları , diğer kazanç ve iratlar,ücretler )

## GELİR VERGİSİNİ DOĞURAN OLAY:

**1) Tahsil esası:**
-Paranın hükümranlık alanına girmesi
-Onun üzerinde tasarruf edilebilir hale gelmesi
-Banka hesabına yatması ,eline geçirmesi, posta kutuma gelmesi

**2) Tahakkuk Esası:**
-Fiilen değil ama hukuken tahsil yetkisi doğması
-Gelir elde edecek kişinin hukuki tahsil yetkisinin doğması, vergiyi doğuran olayın gerçekleşmesi için yeterlidir
*Taraflar belli olmalı
*Meblağ kesin olacak (taksim rakamının)
*Muacceliyeti olmalı
Bu *3 şart* gerçekleşirse tahakkuk esası olur

## GELİR VERGİSİ MÜKELLEFİYET TÜRLERİ:

## 1-Tam Mükellefiyet:

-Hem TC + hem yurtdışında elde ettiğim
gelirlerin tamamı Türkiye'de vergilendiriliyorsa

-Tespiti:
□□

Yerleşme esası Uyrukluk esası

***Yerleşme Esası:***

-TC’ye yerleşmiş olanlar:
1-TMK.m.19: İkametgah ile. Türk olmak veya olmamak fark etmez.
2-Oturma süresi: 1 takvim yılında 6 aydan fazla süreyle TC’de bulunma. İstisnalar var ama yabancılar için.  - 6 aydan fazla süreyle TC’de bulunan yabancı, belli ve geçici iş için buradaysa yerleşmiş kabul edilmez. -İşin belli ve geçiciliği ortadan kalkarsa oturma süresine esas olur.
-Tahsil, tedavi ve seyahat amacıyla yabancıların TC’de bulunması.(istisnalardan diğeri)
-6 aydan fazla sürede bulunsa bile oturma esasının istisnasını oluşturur.

*Türkisebu istisnalar söz konusu değil.
-Tutukluluk, hükümlülük veya hastalık gibi elde olmayan sebeplerle TC’de alıkonulmuş veya kalmış olanlar da bu istisnaya tabii.

***Uyrukluk Esası***

-Tam tc vatandaşları tam mükelleftir demek değildir
-Kamu Veya özel hukuk kişilerinin Tc’de işyerlerinin yurtdışında; teşebbüs, teşekkülünde çalışmak amacıyla yurtdışına giden vatandaşın yurtdışındabulunma amacı tc’de merkezi bulunan işyeriyle ilgili
Yani şartları;
1) Merkezi Tc'de bulunan teşebbüs teşekkülü dairesi bulunan işyerinin; yurtdışındaki teşebbüsündeteşekkülündeveya dairesindeçalışmak için bulunuyorsa uyrukluk esasına göre tam mükelleftir

2) TC vatandaşı yabancı memlekette oturacak? Ana sebebi bu olmalı

3) Bu TC vatandaşının; yabancı memlekette oturmasının şartının sebebi; merkezi TC’de bulunan bir işyerinin teşebbüsünde, teşekkülünde, dairesinde çalışmak olacak.

## 2- Dar Mükellefiyet:

-Hem TC’de + hem yurtdışında gelir
-Ama sadece TC’de elde ettiklerinden vergilendiriliyorsa

### GELİR VERGİSİNDE MUAFİYET VE İSTİSNALAR

- **MUAFİYETLER**

Gelir mükellefi olan gerçek kişinin muafiyet alanının içerisindeysek onu mükellef olarak tespit edemeyiz çünkü mükellef olarak gelir vergisi dışında bırakıldığı için her ne kadar vergiyi doğuran olay üzerinde gerçekleşip, gelir elde etme suretiyle mükellef hukuki statüsüne geçse de bu gerçek kişi onu mükellef olarak tespitini

yapmayacağız. Gelir elde ediyor ama muafiyetlere bakıldığında muaf olduğu tespit edilirse gelir vergisi mükellefi olarak kabul edilmez.

- Ticari Kazanç Bakımından

1. Esnaf Muaflığı (Gelir Vergisi K. M.9)

Ticaret ve sanat erbabları için uygulanan bir muafiyettir. Esnaf muafiyetini ticari kazanç bakımından ele aldığımızda perakende ticaretle ilgilenen bir esnafın muafiyetinden bahsedilir.

Şartları

Bir işyerleri olmayacak. İş yeri açmaksızın herhangi bir motorlu bir nakil vasıtası kullanmaksızın gezici suretle (sokak sokak gezmek gibi) bu perakende ticaret işleriyle uğraşılması gerekmektedir. Pahalı ev eşyaları, süsler ve takılar hariç olmak üzere her türlü perakende ticareti bu kapsama girmektedir. Bunların yanı sıra simitçi, lehinci, muslukçu, kalaycı, kunduracı, fotoğrafçı gibi faaliyetleri bu perakende ticareti içerisine alabiliriz.

Perakende ticaret dışında yine esnaf muafiyeti kapsamına giren diğer bir husus, ev hanımlarının evde ürettikleri bazı mamulleri satışa sunmalarıdır. Aynı şekilde bu ev hanımlarının da herhangi bir iş yerleri olmayacak ve bir iş yerine bağlı olmaksızın oturduğu evde şu faaliyetleri yürütürlerse bu kapsama gireceklerdir:

Örneğin işletme organizasyonu gerektirmeyecek yani çok büyük çaplı bir işin ve işçi çalıştırmanın olmadığı işler. Erişte, tarhana, mantı gibi ev yemeklerinin yapılması; ev tipi makinelerle kazak, patik gibi eşyaların örülmesi.

Hiçbir iş yerine bağlı olmaksızın dijital mecrada satışa sunulan olan bu el emeği ürünlerinden elde edilen gelir esnaf muafiyeti kapsamında sayılır ama bunun şartları vardır:

- Muharrik kuvvet gerektirmeyen bir makine (büyük, sanayi tipi makineler) kullanılmalıdır. Örneğin ev robotu, küçük dikiş makinesi.
- Elde edilen gelir o yıl için ön görülen brüt asgari ücret tutarını geçmemesi gerekir. Geçerse eğer ticari kazanç olarak değerlendirilip, vergilendirilir.

- İşçi çalıştırılmaması gerekiyor.
-
- Ücret Gelir Unsuru Bakımından

2. Diplomat Muaflığı (Gelir Vergisi K. M.15)

Diplomat muaflığı, Türkiye Cumhuriyeti sınırlarında bulunan yabancı devletlere ait konsolosluklarda, büyükelçiliklerde çalışan konsolos, büyükelçi, maslahatgüzar ve o konsoloslukta çalışan, o memleketin uyrukluğunda bulunan tüm memurlar gelir vergisinden muaftır. Bu muaflık için yabancı devletin Türkiye ile karşılıklılığı olması, anlaşması gerekmektedir. Fahri konsolos bu muaftan yararlanamaz.

Diplomat muaflığındaki herkes,menkul sermaye iradı dışında kalan tüm gelir unsurları bakımından diplomat muaflığından yararlanır.

Örneğin, Türkiye sınırları içerisinde Almanya başkonsolosluğu var. Almanya başkonsolosluğunda çalışan tüm alman vatandaşları oradaki sekreterinden, başkonsolosluğuna kadar tüm Alman vatandaşları diplomat muaflığından yaralanır ve gelir vergisinden muaf olurlar.

- **İSTİSNALAR**

İstisna dediğimizde mükellefler vergi dışı değildirler sadece elde edilen 7 gelir unsurlarında vergilendirilen şeyin konusu bakımından verginin dışında tutuluyorlar. Örneğin, eğer bu bir ücret istisnasıysa ücret gelir unsurunu elde etmemiş sayılırlar. Eğer bu bir serbest meslek kazanç istisnası ise serbest meslek kazanç gelir unsurunu elde etmemiş sayılırlar.  Gelir vergisi mükellefleridirler, muaf değildirler ama ücret bakımından istisna kabul etmiş sayılırlar.

1. Ücret İstisnası

Diplomatlıklarda ve konsolosluklarda çalışan Türk vatandaşları veya o devletin vatandaşı olmayan diğer uyrukluların, o işte çalışmak karşılığında ücret gelirleri gelir vergisinden istisnadır.

2. Genç Girişimci İstisnası

Genç girişimci istisnası, ticari kazanç, zirai kazanç ve serbest meslek kazancı bakımından tük vergi sistemine sonradan dahil olmuş bir istisnadır.

Mükerrer madde 20'ye göre,

Ticari, zirai veya mesleki faaliyeti nedeniyle adlarına ilk defa gelir vergisi mükellefiyeti tesis olunan ve mükellefiyet başlangıç tarihi itibarıyla yirmi dokuz yaşını doldurmamış tam mükellef gerçek kişilerin, faaliyete başladıkları takvim yılından itibaren üç vergilendirme dönemi boyunca elde ettikleri bu kazançlarının 75.000 Türk lirasına kadar olan kısmı, aşağıdaki şartlarla gelir vergisinden müstesnadır.

- İşe başlamanın kanuni süresi içinde bildirirse bu istisnadan yararlanılabilir.
- Adi ortaklığı ve şahıs ortaklığı şeklinde faaliyette bulunmaya başlandıysaortakların hepsi bu mükerrer madde 20 şartlarını gerçekleştirmiş olma zorunluluğu vardır.
- Bu faaliyeti kendisi tarafından sevk ve idare edilmesi gerekmektedir. Örneğin kendi hukuk bürosunun bulunması.
- Bu faaliyet daha sonradan devam eden bir faaliyeti devralmak şeklinde gerçeklememesi lazım. Kuran kendisi olmalıdır. Miras kalması hariç.

## GELİR VERGİSİNDE MATRAH HESABI

Kasadaki safi gelire ulaşmak için adımlar:

I. Objektif Safilik İlkesi

Temel mantığı şu: "Ben kasamdan çıkan gayrisafi hasılata ulaşmak için ne kadar giderde bulundum?"Yani "kasamdan çıkan her bir gelir unsuru için ayrı ayrı safi miktara ulaşmak için, objektif safilik ilkesini uygulacağım."

Ticari kazançlar bakımından GVK m. 40-41,

Serbest meslek kazançları bakımında GVK m.86, nelerin gayrisafi hasılata ulaşmak için indirilmesi gerektiğini ve neleri indirmeyeceğimizi söyler.

Zararlar

Safi miktarlarının toplamında 5 yıl boyunca diğer kazançlar ve iratlar hariç olmak üzere zarar da toplama dahil edilir. Burada bir toplam elde edilir.

II. Sübjektif Safilik İlkesi

Tüm gelir unsurları için ortak olan ve bir kere uygulanan bir adımdır. GVK m.89.

“Sübjektif safilik ilkesi, her bir gelir vergisi mükellefinin zorunlu yaşam giderlerinin elde ettiği bu rakamdan çıkartılmasını ifade eden bir ilkedir.”

M.89’a göre zorunlu yaşam giderleri,

- Bireysel emeklilikteki katkı payları,
- Beyan edilen gelirin %10’unu aşmaması, Türkiye’de yapılması ve gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunan gerçek veya tüzel kişilerden alınacak belgelerle tevsik edilmesi şartıyla, mükellefin kendisi, eşi ve küçük çocuklarına ilişkin olarak yapılan eğitim ve sağlık harcamaları
- Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun kapsamında yapılan sponsorluk harcamalarının; amatör spor dalları için tamamı, profesyonel spor dalları için %50’si.
- Cumhurbaşkanınca başlatılan yardım kampanyalarına makbuz karşılığı yapılan ayni ve nakdî bağışların tamamı
- İktisadi işletmeleri hariç, Türkiye Kızılay Derneğine ve Türkiye Yeşilay Cemiyetine makbuz karşılığı yapılan nakdi bağış ve yardımların tamamı
- Genel ve özel bütçeli kamu idareleri, il özel idareleri, belediyeler, köyler ile kamu yararına çalışan dernekler ve Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınan makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımlar.
  Bu zararlar toplamdan indirilir.

## GELİR UNSURLARI

### 1. TİCARİ KAZANÇ

Ticari kazanç, (Gelir Vergisi kanunu m. 37 ve devamı). Kazanç dediğimiz faaliyet sonucu elde edilen gelirdir. Ticari kazanç demem için benim elde ettiğim geliri ticari ve sınai bir şekilde elde etmem gerekecek. Ticari faaliyet ve sınai faaliyet olması için o işletmede bulunması gereken unsurlar: gelir elde etmek amacıyla yapılan faaliyet, devamlı olacak, bağımsız, sermaye emekten ön planda olacak, işletme organizasyona gerektirecek bir faaliyet olacak ya bir ticari faaliyet ya da bir sınai faaliyet olacak.

Bu kanunun uygulanmasında, aşağıda yazılı kazançlar ticari kazanç sayılır:

- Maden, taş ve kireç ocakları, kum ve çakıl istihsal yerleri ile tuğla ve kiremit harmanlarının işletilmesinden;
- Coberlik işlerinden (borsaya kayıtlı bir şekilde menkul kıymet alım satanların elde ettiği kazançlara denir.)
- Özel okul ve hastanelerle benzeri yerlerin işletilmesinden;
- Gayrimenkullerin alım, satım ve inşa işleriyle **devamlı** olarak uğraşanların bu işlerinden
- Kendi nam ve hesaplarına menkul kıymet alım satımı ile devamlı olarak uğraşanların bu faaliyetlerinden
- Satın alınan veya **trampa (ivazlı) suretiyle** iktisap olunan arazinin iktisap tarihinden itibaren 5 yıl içinde parsellenerek bu müddet içinde veya daha sonraki yıllarda kısmen veya tamamen satılmasından elde edilen kazançlar. Örnek, Kanal İstanbul Projesi
- Diş protezciliğinden elde edilen kazançlar.
- Kolektif ortaklıklarda ortakların, adi veya eshamlı komandit ortaklıklarda komandite ortakların ortaklık karından aldıkları paylar şahsi ticari kazanç hükmündedir. (66. madde hükmü mahfuzdur.)

Bu faaliyetler sonucu elde edilen tüm kazançlar ticari kazanç olacak.

Safi kazancın tespit edilmesi için aşağıdaki giderlerin indirilmesi kabul edilir:

- Ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için yapılan genel giderler.
- Hizmetli ve işçilerin iş yerinde veya iş yerinin müştemilatında iaşe ve ibate giderleri, tedavi ve ilaç giderleri, sigorta primleri ve emekli aidatı (Bu primlerin ve aidatın istirdat edilmemek üzere Türkiye'de kain sigorta şirketlerine veya emekli ve yardım sandıklarına ödenmiş olması ve emekli ve yardım sandıklarının tüzel kişiliği haiz bulunmaları şartıyla), 27. maddede yazılı giyim giderleri;
- İşle ilgili olmak şartıyla, mukavelenameye veya ilama veya kanun emrine istinaden ödenen zarar; ziyan ve tazminatlar.
- İşle ilgili ve yapılan işin ehemmiyeti ve genişliği ile mütenasip seyahat ve ikamet giderleri (Seyahat maksadının gerektirdiği süreye maksur olmak şartıyla)
- Kiralama yoluyla edinilen veya işletmeye dahil olan ve işte kullanılan taşıtların giderleri (Şu kadar ki faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu

amaçla kullandıkları hariç olmak üzere, binek otomobillere ilişkin giderlerin en fazla %70'i indirilebilir

- İşletme ile ilgili olmak şartıyla; bina, arazi, gider, istihlak, damga, belediye vergileri, harçlar ve kaydiyeler gibi ayni vergi, resim ve harçlar;
- İşverenlerce, Sendikalar Kanunun hükümlerine göre sendikalara ödenen aidatlar
- İşverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları.

Gider Kabul Edilmeyen Ödemeler

Aşağıda yazılı ödemelerin gider olarak indirilmesi kabul olunmaz:

- Teşebbüs sahibi ile eşinin ve çocuklarının işletmeden çektikleri paralar veya aynen aldıkları sair değerler (Aynen alınan değerler emsal bedeli ile değerlenerek teşebbüs sahibinin çektiklerine ilave olunur.)
- Teşebbüs sahibinin kendisine, eşine, küçük çocuklarına işletmeden ödenen aylıklar, ücretler, ikramiyeler, komisyonlar ve tazminatlar;
- Teşebbüs sahibinin işletmeye koyduğu sermaye için yürütülecek faizler
- Basın yoluyla işlenen fiillerden veya radyo ve televizyon yayınlarından doğacak maddî ve manevî zararlardan dolayı ödenen tazminat giderleri.
- Teşebbüs sahibinin, eşinin ve küçük çocuklarının işletmede cari hesap veya diğer şekillerdeki alacakları üzerinden yürütülecek faizler;
- Her türlü alkol ve alkollü içkiler ile tütün ve tütün mamullerine ait ilan ve reklam giderlerinin %50'si (0) sıfır (Cumhurbaşkanı, bu oranı %100'e kadar artırmaya,sıfıra kadar indirmeye yetkilidir)
- Kiralama yoluyla edinilen veya işletmede kayıtlı olan yat, kotra, tekne, sürat teknesi gibi motorlu deniz, uçak ve helikopter gibi hava taşıtlarından işletmenin esas faaliyet konusu ile ilgili olmayanların giderleri ile amortismanları.

## GELİR VERGİSİNİN KONUSUNA GİREN GELİR UNSURLARI

### 1)TİCARİ KAZANÇLAR

### 2)ZİRAİ KAZANÇLAR (GVK. m.52 de düzenlenmiştir.)

Zirai faaliyet sonucu elde edilen gelirlere ‘’zirai kazanç’’ denir.Doğadan,tarladan elde edilen canlı ürünler zirai kazancı oluşturur.

Örneğin; bir köylünün tarlasında yetiştirdiği domateslerden salça yapıp satması zirai kazançtır.Bazı durumlarda kazancın zirai kazanç mı,yoksa ticari

kazanç mı olduğu hususunda karışıklık olabilmektedir.Bu durumu kısaca şöyle açıklayalım; bir çiftçinin tarlasında yetiştirdiği domatesleri tarlasına koyduğu bir tezgahta veya tarlanın önünden geçen yolun kenarına koyduğu pazar tahtasında satması durumda çiftçinin kazancı zirai kazançtır.Ancak çiftçi tarlasından elde ettiği ürünleri bir market veya bakkal açıp artık orada satmaya başlarsa burada zirai değil ticari kazanç elde eder.

**3)ÜCRETLER (GVK m.61 de düzenlenmiştir.)**

Ücret,bedensel ve/veya zihinsel bir emek karşılığında işverenden elde edilen hasılayı ifade eder.Çalışan kişiye önceden yapılmış veya gelecekte yapılacak ödemeler de ücret gelir unsurunu oluşturur.Çalışanın iş sözleşmesi fesh edilmekle birlikte bazen,yapılan ‘’ikale sözleşmesi’’ ile eski çalışana, yeni bir iş bulana kadar eski işvereni tarafından aylık bağlanması söz konusu olmaktadır.Bu durumlarda eski çalışanın aldığı o para da ücret gelir unsurunu oluşturmaktadır.İşten çıkma durumunda alınan tazminatlar da ücret gelir unsuru kapsamındadır.Mahkemeler de kullanılacak bilirkişilere ödenen ücretler de ücret gelir unsuru kapsamındadır.Bu örnekler genişletilebilir.

Ücret sayılan ödemeler:

*Emeklilik,maluliyet,dul ve yetim aylıkları

*Evvelce yapılmış veya gelecekte yapılacak hizmetler karşılığında verilen para ve ayınlarla sağlanan diğer menfaatler

*Sporculara transfer ücreti veya diğer isimlerle yapılan ödemeler ve sağlanan menfaatler

*GVK m.61 de devamı sayılmıştır.

**4)SERBEST MESLEK KAZANÇLARI (GVK m.65 ve devamında düzenlenmiştir.)**

Her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar ‘’serbest meslek kazancı’’dır.Serbest meslek faaliyetinde sermayeden ziyade emek ön plandadır.Kısaca serbest meslek faaliyetini tanımlarsak;emeğin ön planda olduğu,ticari mahiyette olmayan,bağımsız,devamlı ve bir uzmanlık, ihtisas gerektiren faaliyetler serbest meslek faaliyetidir.

Serbest meslek faaliyeti hükmünde kabul edilen faaliyetler:

*Tahkim işleri ile uğraşma sonucunda kazanılan paralar.

*Gümrük Komisyonculuğu sonucunda kazanılan paralar.

*Noterlik işlerinden kazanılan paralar.

*Borsa Acentelerinin yaptıkları işler sonucunda kazandığı paralar.

*GVK m.65 te devamı sayılmıştır. Bu faaliyetler sonucunda elde edilen kazançlar serbest meslek kazancı kabul edilir.

**5)GAYRİMENKUL SERMAYE İRADI (GVK m.70 de düzenlenmiştir)**

Gelir Vergisi Kanunu 70.maddede yazılı bulunan mal ve hakların kiraya verilmesinden elde edilen gelirler gayrimenkul sermaye iradıdır. Bazı durumlarda söz konusu mal ve hakların ticari/zirai işletmeye dahil edilip kiralanması durumunda elde edilen gelirler ticari/zirai kazanç kapsamındadır. Gayrimenkul sermaye iradı sayılanlar:

*Arazi,bina,madenler,taş ocakları,kum ve çakıl istihsal yerleri vs.

*Gayrimenkul olarak tescil edilen haklar

*Telif hakları(bu hakların kanuni mirasçılar tarafından kiralanmasından doğan kazançlar,serbest meslek kazancına girer)

*Gemi ve gemi payları,motorlu nakil ve cer vasıtaları vs.

*Arama,işletme ve imtiyaz hakları ve ruhsatları

*GVK m.70 de devamı sayılmıştır.

Yukarıda sayılan mal ve hakların kiraya verilmesinden elde edilen gelirler gayrimenkul sermaye iradıdır.

EMEĞİ GEÇEN TÜM ARKADAŞLARA TEKRAR TEŞEKKÜR EDERİZ...

BAŞARILAR....